INSTITUTET FOR HISTORIE OG SAMFUNDSØKONOMI

BERETNING OM VIRKSOMHEDEN I 1955

INSTITUTETS LEDELSE

Institutets styrelse består i henhold til grundbestemmelserne af lærerne i historie og samfundsøkonomi ved Københavns Universitet samt chefen for Det statistiske Departement tillige med et mindre antal valgte medlemmer.

I februar 1955 indvalgtes professoren i sociologi ved Københavns Universitet, *Kaare Svalastoga* i styrelsen. I marts 1955 fratrådte lektor, dr. polit. *Niels Lindberg* styrelsen efter sin udnævnelse til professor ved Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole. I november 1955 erstattede departementschef *C. Ulrich Mortensen,* Det statistiske Departement, fhv. departementschef *E. Cohn* som selvskrevent medlem af styrelsen. Samtidig optoges fhv. departementschef Cohn som valgt medlem. Desuden indtrådte lektor *P. E. Milhøj* i stedet for lektor *K. Vedel-Petersen* hvis lærerstilling ved Københavns Universitet lektor Milhøj havde overtaget.

Ved udgangen af 1955 bestod styrelsen af følgende:

Lektor, dr. phil. Erik Bach.
Professor, dr. phil. Povl Bagge.
Fhv. nationalbankdirektør C. V. Bramsnæs.
Professor, dr. phil. Aksel E. Christensen.
Fhv. departementschef E. Cohn.
Fhv. indenrigsminister Bertel Dahlgaard, M. F.
Professor, dr. phil. Astrid Friis.
Professor, dr. phil. A. Hald.
Professor, dr. phil. Sven Henningsen, næstformand og kasserer.
Professor, dr. polit. Carl Iversen.
Lektor, dr. phil. Arne Jensen.
Fhv. minister Aksel Larsen, M. F.
Rigsarkivar, dr. phil. Axel Linvald.
Lektor P. E. Milhøj.
Departementschef C. Ulrich Mortensen.

Lektor Poul Nørregaard Rasmussen.
Professor H. Winding Pedersen.
Professor, dr. oecon Kjeld Philip.
Professor, dr. jur. & phil. Alf Ross.
Professor K. Skovgaard.
Professor Kaare Svalastoga.
Kontorchef, lektor P. P. Sveistrup.
Generalsekretær i Nordisk Råd, cand. mag. F. W. Wendt.
Lektor Kjeld Winding.
Docent Poul Winding.
Professor, dr. polit. & oecon. F. Zeuthen, formand.

Forretningsudvalget har bestået af formanden, professor *F. Zeuthen,* næstformanden og kassereren, professor *Astrid Friis,* som d. 1. marts 1955 trådte tilbage og efterfulgtes af professor *Sven Henningsen,* professor *Carl Iversen* samt rigsarkivar *Axel Linvald.* Tilsynet med det daglige arbejde er i 1955 ført af Institutets sekretær, cand. polit. *Erling Olsen.*

»ØKONOMI OG POLITIK«

Institutets kvartalsskrift »Økonomi og Politik« er i 1955 blevet redigeret af *Sven Henningsen* og *Poul Winding.* Oplaget har været 3.500 eksemplarer og abonnementsprisen 8.00 kr. (for studenter 5.00 kr.). »Økonomi og Politik« er i årets løb blevet udvekslet med udenlandske tidsskrifter, ligesom det også efter anmodning tilsendes en række danske institutioner.

»*Economic Conditions in Denmark*« et engelsk resumé af »Økonomi og Politik«s danske konjunkturoversigt, er blevet udsendt til danske repræsentationer i udlandet samt til 80 udenlandske, historiske og økonomiske instituter, biblioteker m.v.

DET HISTORISKE ARBEJDE

Institutets prishistoriske arbejde er blevet fortsat i 1955 under ledelse af professor, dr. phil. *Astrid Friis* og med universitetsadjunkt *Kristof Glamann,* cand. polit. *Erling Olsen,* cand. mag. *Edit Rasmussen* og mag. art. *Kirsten Willerslev* som medarbejdere. I årets løb har man fortsat udarbejdelsen af værkets første bind omfattende en redegørelse for pengevæsenet, mål og vægt samt en fremstilling af de københavnske torvepriser, priscouranter samt brød-, kød- og øltakster. I forbindelse hermed har professor Astrid Friss i rigsarkivet gennemgået Partikulærkammerets regnskaber for at supplere belysningen af møntomløbet med en redegørelse

for ind- og udbetalingerne ved de offentlige kasser 1730–50. Ved årets udgang forelå en række kapitler oversat til engelsk, ligesom størstedelen af tabellerne fandtes i 1. korrektur fra trykkeriet.

Undersøgelsen af dansk kvægeksport i 16. og 17. årh., som foregår under ledelse af professor, dr. phil. *Astrid Friis* og udføres af mag. art. *Svend Ellehøj*, er blevet fortsat i 1955. Arbejdet har især koncentreret sig om udarbejdelse af tabeller til belysning af de vigtigste købmænds handel, og i tilslutning hertil er der påbegyndt indsamling af supplerende materiale angående disse. I sommeren 1955 besøgte magister Ellehøj arkiverne i Flensborg, Husum, Slesvig, Hamburg, Amsterdam og Utrecht. Rejsens hovedformål var at indsamle materiale, især prismateriale, til belysning af forholdene på eksportmarkederne.

Institutet har i 1955 ved mag. art. *Svend Erik Stybe* igangsat en undersøgelse over Frederik Dreier med særligt henblik på hans forfatterskab. Magister Stybe har siden maj 1955 udarbejdet det meste af Dreiers biografi og foretaget en gennemgang af de ca. 2000 manuskriptsider, der foreligger fra Dreiers hånd i Det kgl. Biblioteks manuskriptsamling. På grundlag heraf er der udarbejdet en systematisk redegørelse for Dreiers filosofi. På grund af den betydelige indflydelse, som den franske politiske filosof Joseph Proudhons lære har øvet på Dreiers politiske og sociale forfatterskab, foretog magister Stybe i sommeren 1955 en studierejse til Paris for at gøre studier i Archive Nationale.

Institutet har i 1955 udsendt adjunkt *Erik Rasmussens* bog: Kurantbankens forhold til staten 1737–73. For dette arbejde har forfatteren erhvervet den filosofiske doktorgrad.

DET ØKONOMISKE ARBEJDE

Sekretær, cand. polit. *Erik Hoffmeyer* har i 1955 fortsat sin undersøgelse over »Dollarknaphed og valutakonvertibilitet«, de første 11 måneder af året som Rockefeller-stipendiat i U.S.A. Der er indsamlet et betydeligt materiale og bearbejdelsen er vidt fremskreden.

Sekretær, cand. polit. *Heinrich Schlebaum Larsen* har i 1955 fuldført sin afhandling: »Træk af de faglige storkonflikter i 1920 og 1925«.

Lecturer i landbrugsøkonomi ved University of Nottingham, cand. polit. *Knud Rasmussen* har i 1955 fortsat sin analyse af forrentningsprocenterne i Landøkonomisk Driftsbureaus regnskabsmateriale.

Institutet har i 1955 ved cand. polit. *Knud Erik Svendsen* igangsat en undersøgelse over de økonomiske ideers udvikling i Danmark i det 19. århundrede. Undersøgelsen tilsigter at skildre den økonomiske diskussion og begrebsverden gennem århundredet, herunder i hvilket omfang den udenlandske økonomiske debat har præget problemstillingen i den dan-

ske diskussion. Desuden søger den at belyse de økonomiske ideers forbindelse med og betydning for den økonomisk-politiske udvikling i Danmark.

ARBEJDET MED INTERNATIONALE FORHOLD

Institutet har i 1955 fortsat arbejdet med serien *Internationale Studier*, der redigeres af professorerne *Sven Henningsen* og *Kjeld Philip*.

Manuskriptet til seriens første bind, »Det mellemste Østen i Storpolitiken«, der er skrevet af lektor ved Århus Universitet, mag. art. *Erik Reske-Nielsen*, forelå ved årets udgang i 1. korrektur fra trykkeriet.

I dagene 21.–26. april 1955 repræsenterede professorerne *Carl Iversen* og *Sven Henningsen* samt cand. polit. *Erling Olsen* Institutet ved en studiekonference i Bruges, Belgien, om Tysklands stilling i Vesteuropa. I konferencen, som var arrangeret af det belgiske Institut des Relations Internationales, deltog repræsentanter for vesteuropæiske, amerikanske og canadiske instituter. Institutet bidrog til konferencen med et memorandum: Germanys Foreign Trade Policy and Western Europe.

Institutet har i det forløbne år haft forbindelse med følgende udenlandske institutioner, med hvilke der er udvekslet publikationer og tidsskrifter: Belgien: Institut des Relations Internationales i Bruxelles; Canada: Queens University; England: The Royal Institute of International Affairs i London, London School of Economics and Political Science, Department of Applied Economics ved Universitetet i Cambrige, The Institute of Statistics ved Universitetet i Oxford; Finland: Finlands Banks Institut för Ekonomisk Forskning i Helsingfors, Utrikespolitiska Samfundet i Helsingfors; Frankrig: Centre d'Etudes de Politique Etrangère i Paris; Holland: Institut voor internationale Zaaken i Haag; Japan: Economic Council, Government of Japan i Tokyo; Norge: Chr. Michelsens Institut for Vitenskap og Åndsfrihet i Bergen, Universitetets økonomiske Institut i Oslo; Sovjetunionen: Institut d'Economie et de politique i Moskva; Sverige: Företagsekonomiska Forskningsinstitutet ved Handelshögskolan i Stockholm, Konjunkturinstitutet i Stockholm, Nationalekonomiska Institutionen i Lund, Nationalekonomiska Institutionen i Uppsala, Utrikespolitiska Institutet i Stockholm; Tyskland: Institut für Weltwirtschaft an der Universität Kiel; U.S.A.: Foundation for Foreign Affairs i Washington, Council on Foreign Relations i New York, Yale University Library i New Haven, University of International Relations i Los Angeles.

BIBLIOTEKS- OG REGISTRERINGSARBEJDE

Institutets bibliotek er i årets løb blevet forøget med ca. 200 bind. Avisregistraturen, som Institutet fortsat har afleveret til Det konge-

lige Bibliotek, Statsbiblioteket i Århus, Landsarkivet i Odense og Universitetsbibliotekets 1. afdeling (Fiolstræde), er blevet videreført således at »Berlingske Tidende« pr. 31/12 1955 er registreret indtil maj 1916 og »Politiken« til december 1921.

Registraturen af udenlandske og danske tidsskriftartikler er videreført i sædvanligt omfang. Der er i de senere år blevet udsendt ca. 800 kort om året til en pris af 4 øre pr. kort. 28 abonnenter modtager hele indekset, medens 20 abonnerer på enkelte grupper til en minimumspris af 6 kr. om året. Der er 2 udvekslingsabonnenter.

INSTITUTETS FINANSIELLE FORHOLD

Institutet har i årets løb modtaget tilskud fra Staten, Tipstjenesten, Statens almindelige Videnskabsfond, Rask-Ørsted Fondet, Gentofte Kommune, Danmarks Nationalbank, Landmandsbanken, Kjøbenhavns Handelsbank og Privatbanken, samt dagbladet »Berlingske Tidende«.

For disse tilskud bringer Institutet sin oprigtigste tak.